RUSKI INWALID

No 196.

PIĄTEK 24. Sierpnia 1817 roku.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Hiszpaniia.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

z Szadryńska w Gubernii Permskiey

Przeszły iarmark Swięto Piotrowski był nadzwyczaynie liczny i obfity w towary, a trwał od połowy Czerwca do pierwszych dni Lipca. Kupcy przyieżdzali s towarami s Tobolska, Orenburgska, Kazania, Niżehorodska, Moskwy, Wiatki, Permy i innych gubernii. Towarów iedwabnych i ba ełnicznych które były do sprzedania, znaydowało się za 270,500. rubli. Sukien rozmaitych gatunków, kazimirów i innych wełnianych towarów za 20,000, Tureckich towarów rozmaitych na 28,000, Bawełny przędzoney za 2,6000. Cukru za 2.900 Herbaty za 3,500. Kawy za 1000. Wosku żółtego za 1000. Swiec iarzęcych za 1,500. Porcellany, Faiansu, i szkła za 20,000. Miodu za 1,500—Nadto innych, rozmaitych artykułow tak s płodow ziemi Rossyyskiey w Europie i Azyi, iako też ziemi Tatarskiey, Tureckiey, Ckińskiey i. t. d. liczono na 597,800. rubli, wszystkie iednakże te artykuły w porównaniu do lat przeszłych znacznie większą miały cenę. Ten co lubi widzieć narody Rossyyskie rózney strefy, rożnych religii, obyczaiów, zwyczaiów każdego w właściwym ubiorze, powinienby się był znaydować na pomienionym iarmarku, który sprawiedliwie mógłby się nazwać maskaradą narodów Rossyyskich.

KRÓLESTWO POLSKIE.

— Z Dziennika Praw —

Wypis z Protokółu Sekretariyatu Stanu Królewstwa Polskiego.

MY Z BOŻEY ŁASKI.

ALEXANDR Iszy

CESARZ WSZECH ROSSYY, KRÓL POLSKI

&c. &c. &c.

Gdy procedura cywilna tymczasawo tylko w kraiach Naszego Królestwa Polskiego zaprowadzona, nie podaie stałych przepisów w wykonywaniu artykułu 1244 Kodexu Cywilnego; zważywszy, że wielka część długów prywatne maiątki w Królestwie Polskiem ciążacych, pochodzi z

obowiązań pod różnemi prawodawstwami zeznanych, których skutki (po tylu zwłaszcza klęskach, iakie własności ziemiańskie dotknęły) mogłyby wielu przyprawić o niezasłużoną zgubę, gdyby dla urządzenia tychże skutków nie były podane iednostayne w duchu należney słuszności umiarkowane prawidła; zważywszy nadto, iż z zasad takowey słuszności i równey nad wszystkiemi obywatelami Rządowey opieki, wynika potrzeba nieiakiego względu i ulgi dla włościan gruntowych; chcąc wreszcie zapobiedz niszczącym maiątki a dla stron nieużytecznym processom; po zasięgnieniu zdań Ogólnego Zgromadzenia Naszey Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy:

Art: 1. Wszelki kapitał przed dniem ogłoszenia Królestwa Polskiego, to iest: przed 20 Czerwca 1815 r. zaciągniony, a na własnościach gruntowych nieruchomych zabezpieczony, i pod żadne z wyłączeń później w artykule 6 i 7 umieszczonych nie podpadaiący, za poprzedniczém sześciomiesięcznem wypowiedzeniem wypłaconym będzie naypóźniey do dnia pierwszego Stycznia 1821 roku, co iednak przeszkadzać nie będzie dobrowolnym odtąd między stronami umowom skracaiącym ten ostateczny termin, lub rozkładaiącym kapitał, co do swoiey wypłaty, na pewne części i raty.

Art. 2. Jak dłużnik właściciel gruntowy bydź nie może zmuszonym do prędszego uiszczenia się nad termin oznaczony artykułem pierwszym ninieyszego Postanowienia; tak nawzaiem żadne inne dalsze przedłużenie nie będzie mogło iemu bydź pozwolone, pod żadnym iakimkolwiek bądź pozorem.

Art: 3. Ogół procentów od każdego właścicielowi gruntowemu pożyczonego kapitału, aż do dnia 20 Czerwca 1815 r. zaległych, wypłacony będzie wierzycielom, albo ratami dobrowolnie między stronami umówionemi, albo ryczałtem, a to naypóźniey do dnia pierwszego Stycznia 1821 r. Żaden iednak procent od takowych zaległości rachowany bydź niema.

Art: 4. Wsprawach dotąd osądzonych, wolno iest dłużnikom własność gruntową posiadaiącym, a przepisami artykułów 6, 7 nie wyłączonym, korzystać ze zwłoki artykułem pierwszym ninieyszego Postanowienia udzieloney, chocby iuż rzecz była w drodze exekucyi.

Art: 5. Jeżeliby dłużnik, czy to procentów od d. 20 Czerwca 1815 r. czyto bieżących w każdym roku nie opłacał, tedy odpada nieodzownie od dobrodzieystwa zwłoki artykułem pierwszym ninieyszego Postanowienia mu udzieloney. i niezwłocznie podług wszelkiego rygoru prawa zmuszonym bydź może do zapłacenia całkowitey należytości.

Art. 6. Dłużnicy, którzy przez prawomocne wyroki sądowe odsuniętemi iuż zostali od dobrodzieystwa przedłużenia terminu, niemniey ci, którzyby za przekonaniem sądowem o czynach dobrowolnych, niszczących fundusz maiątkowy na rękoymię wierzycieli służący, utracili prawo korzystania z dobrodzieystwa zwłoki; nakoniec, właściciele nieruchomosci. które podanemi zostały pod konkurs wierzycieli, wyłączaią się od dobrodzieystwa zwłoki artykułem pierwszym ninieyszego Postanowienia udzieloney; iakoż ieżeliby dłużnik który warunków artykułem piątym zastrzeżonych, względem niektórych tylko wierzycieli swoich dopełniał, innych zaś zawodząc, wystawił się na wywłaszczenie z maiątku stanowiącego rękoymią dla wszystkich iego wierzycieli: na ówczas dobrodzieystwo zwłoki ustaie względem wszystkich tenże maiątek ciążących długów.

Art: 7. Wyymuią się z pod przepisów ninieyszém Postanowieniem Naszem obiętych (iako podpadaiące osobnym rozporządzeniom co do wypłaty.)

a) Kapitały, względem których Moratorium przez Konwencyią Wiedeńską w roku 1815 dnia 30 Marca zawartą, urządzone zostało..

b) Kapitały funduszowe służące bądź duchownym, bądź gminom, bądź też instytutom publicznym;

c) Wszelkie należności i kapitały edukacyynych i innych narodowych Instytutów;

d) Kapitały Skarbowe ze sprzedaży dóbr narodowych pochodzące, osobnemi postanowieniami iuż urządzone; wreszcie:

e) Kapitały Skarbowi Królestwa Polskiego Konwencyią Wiedeńską w r. 1815 przez dwór Pruski ustąpione.

Art: 8. Jeślibyśmy w przeciągu czasu artykułem pierwszym oznaczonego dostrzegli potrzebę zmiany niektórych trwaiących, lub przyięcia nowych środków prawodawczych dla ostatecznego rozstrzygnięcia stosunków między dłużnikami i wierzy-

cielami; rozkażemy, stosownie do ustawy Konstytucyyney Królestwa Naszego Polskiego, wnieść one na pierwszym przez Nas zwołanym Seymie.

Art: 9. Po takowem urządzeniu stosunków między dłużnikami własność gruntową maiącemi i ich wierzycielami, uchyla się od daty ogłoszenia ninieyszego Postanowienia, punkt drugi uchwały tymczasowego Rządu Królestwa Polskiego d. 23 Października 1815 r., i każdy z wierzycieli tymże punktem obiętych, mocen iest odtąd poszukiwać drogą sądową swoiey należytości, stosownie iednakże do prawideł i warunków ninieyszem Postanowieniem Naszem wskazanych.

Wykonanie ninieyszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone bydź ma, Kommissyiom Rządowym, w czem do którey należy, i wszelkim Sądom Królestwa Naszego Polskiego, polecamy.

Dan w *Petersburgu* dnia 4/16 Lipca 1817.

(podpisano) *ALEXANDER.*

przez Cesarza i Króla

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

Ig. Sobolewski.

Zgodno z oryginałem Minister Sek. Stanu (podpisano) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z oryginałem:

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał-Brygady (podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z wypisem:

Minister Sprawiedliwości

W. Sobolewski.

Sekretarz Jeneralny *Haukiewicz.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

Ze Lwowa 6 Sierpnia.

N. Cesarz i Król raczył następuiących członków Grecko-Katolickiego duchowieństwa tytularnemi Kanonikami mianować i dać onymże honorowe znaki Kanonickie: W Lwowskiey Dyecezyi Metropolitalney: 1) X. Józefa *Galiczyńskiego*, Plebana w *Lipowcach* i Dziekana Uniowskiego. 2) X. Gabryiela *Osławskiego*, Plebena w *Tysskowcach* i Dziekana Kułaczkowskiego. 3) X. Michała *Curkowskiego*, Plebana i Dziekana w *Buczuczu*. 4) X. Michała *Andruchowicza*, Plebana w *Tłumaczu* i Dziekana Zuchowskiego. 5) X. Michała *Dukalewicza*, Plebana i Dziekana w *Gródku*. — W Dyecezyi Przemyskiey: 1) X. Teodora *Olszańskiego*, Plebana w *Szerhini* i wysłużonego Dziekana Przemyskiego. 2) X. Daniela *Kaczanowskiego*, Examinatora dyecezalnego i Plebana w *Dorożawie*. 3) X. Bazylego *Sozańskiego*, Plebana i Dziekana w *Lubaczowie*.

HISPANIIA.

z Madrytu 29 Lipca. Dnia 21. b. m JW. Tatyszczew Senator i pełnomocny Minister Rossyski przy dworze tuteyszym, miał szczęscie oddać Nayiasnieyszey Pani wielką ozdobę orderu świętey *Katarzyny*, którą Cesarzowa Jeymość Matka przesłała na ręce iego z listem następuiącego brzmienia.

Królowo Siostro!

,,Szacunek i przyiaźń prawdziwa, iakie dla Krola Iey Małżonka powziół Cesarz syn móy ukochany wzbudziły we mnie oddawna szczere życzenia pomyślności Monarsze, który się nieprzestaie zatrudniać uszczęśliwieniem swoich poddannych.

,,S prawdziwem ukontentowaniem dowiedziałam się o szczęśliwym związku który łącząc Wasze osoby, zapewnił szczęscie wysokiego domu, którego swietość podnoszą wielkie cnoty Waszey Królewskiey Mści. Cesarz usiłuiąc złożyć iak nayprędzey hołdy swoie tymże cnotom, oświadczył Mnie, iż chciałby widzieć Was, noszących wielką wstęgę orderu Świętey Katarzyny. Aprzeto z ukontentowaniem przesyłam W. K. M. ozdobę onego, maiąc nadzieię iż raczysz ią przyiąć.

,,Miło mi iest użyć tey zręczności do przesłania Wam Królowo Moia Siostro, życzeń szczęścia dla W. K. M. Są to życzenia matki, która uszczęśliwiona iest prawdziwie przez łaski, iakie Niebo wylało na Iey ukochanego syna, i która naygoręcey życzy, aby W. K. M. doświadczyła także podobnegoż naywyższego szczęscia, gdyż stan w którym W. K. M. teraz się snayduiesz, pozwala Iey mieć te przyiemne nadzieie.

,,Proszę oraz W. K: M. o przyięcie zapewnienia szacunku i naywyższego upoważenia, z iakiem iestem. Królowo moia siostro W. K. M. dobra siostra.“

MARYIA.

z Peterzburga 13 Maia 1817 roku.

List Cesarza *ALEXANDRA* pisany do Pana Pizarro radcy stanu ministra spraw zagranicznych, iest w następuiących wyrazach:

„Kawalerze Pisarro!

„Kiedy Król Pan Wasz powodowany ufnością na którąś zasłużył, obrał Was naypierwszym wykonawcą zamiarów swoich tyczących się spraw zewnętrznych waszey oyczyzny; Przyzwoita więc rzecz iest, aby sprzymierzeniec i przyiaciel Króla któremu tak gorliwie służysz, uczcił w osobie Waszey wybor Króla Imści katolickiego, oraz dokładność w służbie przez którą usprawiedliwiasz łaski, ktoremi Was obdarza. Dla tych powodów powziąłem chęć mianowania Was kawalerem orderu świętego Alexandra Newskiego, ktorego ozdobę przesyłam Wam z ukontentowaniem. Za tem kawalerze Pizarro proszę Boga aby was miał w swoiey świętey opiece.“

w *Peterzburgu* 15 Maia 1817 roku.

ALEXANDER.

Od ośmiu miesięcy wyiechało s Kadyx od ośmiu do dziewięciu tysięcy woyska rozmaitey broni z wielką liczbą altyleryi i zbroi woienney rozmaitego rodzaiu, przeznaczoney do posiadłości naszych w Ameryce południowey. Nowa wyprawa złożona blisko s czterech tysięcy żołnierza, s których piąta część iest iazdy, w krótce rozwinie żagle w celu powrócenia powagi tronu w posiadłościach naszych. Oprócz tych środków przeprawienia woyska do Ameryki, każdy statek kupiecki który wypłynie s portow Hiszpańskich, do *Peru* albo do *Mexyku* przyymie na siebie do przewiezienia pewną liczbę żołnierza, miarkuiąc po sposobności iego; te zmocnienia są przeznaczone na dopełnienie niedostatku w pułkach, iaki zapewna bydz musi potylu odbytych woynach. — Nowy roskład po datków wprowadzony przez Pana de *Garay*, niebędąc uciąźliwym narodowi, nietworząc nowych officyialiytow, pomnaża wedwóy nasep dochody Państwa. Trzeba zapewna spodziewać się opierania się strony przeciwney; lecz to będzie bez skutku, gdyż minister wspomniany, rospoczął czynności swoie w chwili, kiedy narod poczyna naywiększą ufność pokładać w mądrości swoiego Króla; kiedy nowiny naypomyślnieysze dochodzą z Mexyku i Peru; kiedy pomimo nayokropnieysze i nayhaniebnieysze rozboie, codzień do portów naszych przychodzą statki bogato ładowne z Lima, Vera-Crux, Guaira, Porto Cabello, Kartageny, Hawany i Manillo; kiedy mamy nayobfitsze źniwa; kiedy handel i rękodzielnie poczynaią ożywać; kiedy widać nayprzyiaznieysze związki z Brezyliią, stanami ziednoczonemi, Angliią, Austryią, Rossyią, i kiedy naywiększe starania tych dworów są za tem, aby nasze osady były spokoyne i w porządku, nakoniec wtenczas, kiedy ci coby się ważyli otwarcie sprzeciwiać temu układowi, sciągneliby na siebie nienawiść publiczną.

Niewiadomo iescze iak długi dawniesze, sięgaiące aż do roku 1807 będą opłacone; co dzień oczekuiemy ogłoszenia prawideł, według których maią się zaspokoić tak prywatne iak publiczne, tak wnętrzne iak zewnętrzne długi państwa. Co zaś iest pewnego i wiadomego, to to, iż procenta za wszystkie długi, opłacane będą nayregularniey od daty iak etat ich będzie skończony, co zaś do zewnętrznych, Król i słuchać niechce o zmnieyszeniach i układach, któreby mogły cokolwiek naruszyć własność wierzycieli. Nadto co rok część długu opłacaną będzie iak to iuż zrobiono s pożyczką zaciągniętą w Kadyxie roku 1806. Chociaź długi nasze są znaczne, nieczyni to nam żadney niespokoyności gdyż i fundusze nasze są także znaczne. Nieliczemy teraz za fundusze naszych osad; lecz kiedy powrócierny do własności naszych w Mexyku, ten kray sam ieden i wyspa Kuba wypłacą długi nasze w krótkim czasie. Woysko nasze, Zegluga, i wszyscy officialisci są nayakuratniey opłacani, pretensyie dostarczaiących żynowsci i furażu są wszystkie przyięte i zadowolnione będą.

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W lesie pod *Bourg* we Francyi znaleziono przy ścinaniu dębów wiele kamiennych grobowców bardzo starożytnych, w których były urny, połamane pałasze, i pancerze pięknej roboty.

Miłośnicy gołębi w *Leodium* i *Namur* umyślili wypuścić gołębie swoie, ażeby poleciały do *Londynu*. Dla oswoienia ich z drogą mieli ie wprzód puścić dnia 20go do *Antwerpii*. Z powodu tey proby miały bydź otworzone zakłady.

w PETERZBURGU
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MSCI.